

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

Y 10 centaus paper en l'isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, num 20, botiga BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals, Cuba y Puerto-Rico, 16 rals, Estranger, 18 rals.

LAS JORNADAS DE SANTA ISABEL.

En las menos paraulas posibles descriurem los successos de que la vila de Madrit ha sigut teatro, ab escándol de todas las personas honradas, inclús de molts conservadors, que comprenen que la pobra Espanya gobernada per qui la governa ha de ser la befa y l'escarni del mon enter.

CAUSA DEL CONFLICTE.

Al inaugurarse l' curs acadèmic de aquest any, lo catedràtic D. Miquel Morayta va llegir un discurs sobre la civilització en los primers temps de la historia. Algunas de las afirmacions del Sr. Morayta son contrarias á la Biblia, porque quan se va escriure la Biblia no estava la ciencia tan adelantada com ara. Lo ministre de Foment, que presidia l' acte, no va tenir res que oposar á las teorías científicas del Sr. Morayta, y de aqui que 'ls carlins, disposats sempre á pessigar al ministre desertor del seu partit, comensessin una campanya contra 'l señor Morayta, que de retop feria á n' en Pidal.

Al últim alguns bisbes van fer ab lo discurs lo que fan molts rectors ab LA CAMPANA DE GRACIA: van excomunicarlo. De l' excomunió dels bisbes, com es natural, va comensar á sortirne tota classe de beneficis pèl Sr. Morayta: felicitacions, aplausos y popularitat. Y porque aquesta fos més gran va succehir lo següent:

Uns quants estudiants carlins—entre ells un fill de 'n Necedal, segons se diu—anavan recullint firmes d' amagatotis, demanant al ministre la separació del seyyor Morayta, en virtut de ser excomunicat.

Los estudiants s' adonan d' aquesta treta, y s' enardeixen contra la reacció. Al entrar lo catedràtic seyyor Morayta á l' universitat li fan una gran demostració de simpatía: després en número de més de dos mil van á casa seva á saludarlo: al passar per davant de la casa que habita en Castelar, donan alguns vivas á la llibertat de la ciencia, y publican per fi, una protesta en los periódichs, expressió del odi que 'ls inspira la reacció, al mateix temps que de las simpatías que senten pèl catedràtic excomunicat.

Aixó succehia 'l dia 18 del corrent mes.

LA SEGONA JORNADA.

Los dos estudiants que havian firmat primer la protesta publicada 'l dia avants, van ser detinguts y conduhits á la presó, acusats de haver donat crits subversius en la via pública.

La universitat estava rodejada de guindillas. Allí va comensar á divulgarse entre 'ls estudiants la noticia de la detenció dels Srs. Labra y Ortiz de Pinedo, fills tots de coneguts homes públics. La jovenalla va acadolarse. Tothom volia corre á salvar als presos. Y aqui va comensar á intervenir la policia. Va haverhi empenyas, cops de puny y va sortir algun sabre de la vaina: en lo moment en que 'l rector parlava als estudiants que l' escoltaván barret en má, un jefe de policia va cridar:—¡A ells!—y 'ls estudiants van ser dispersats á cops de sabre. Resultat. tres estudiants detinguts, alcops de sabre, un de ferit de l' espatlla, un altre del

pit, una criatura que passava pèl carrer, ab un bras fracturat, un pobre vell ab un xiribech al cap, y un jove, criat de un advocat, que duya una toga á l' espatlla, masegat á cops de puny.

Los estudiants van escamparse pèls carrers donant vivas: altres van anar á visitar á sos companys presos: algunas redaccions de periódichs demócratas van rebre també la visita de numerosos grupos. En tant la policia 'ls dispersava, dedicantse durant tot lo dia á perseguir estudiants. Las escenas aisladas de salvatjisme no es posible contarlas. Per tot arreu atropellos, insults y cops de sabre. Alló semblava una cassera d' estudiants, y 'l dia va terminar entre l' excitació general, demostrant tots los habitants de Madritgrans simpatías per la juventut escolar.

TERCERA JORNADA.

Per anys que passin no s' olvidará may més lo 20 de Novembre, dia de Santa Isabel. Segons sembla, la nit avants van reunirse 'ls ministres baix la presidencia de 'n Cánovas y van acordar lo plan de la batalla. Vostés veurán la manera com va desenvolllarse y calificarán lo fet, ab més seguretat personal de lo que podríam ferho nosaltres.

Desde bon mati, com de costum, pèls alrededores de la universitat, pululavan los de la puod, al mando del ja célebre Oliver. No 's permetían grupos: molts estudiants havian entrat á las aulas á escoltar las explicacions de sos respectius catedràtics. Serian las onze del mati, quan un grupo d' estudiants de medicina embocó lo carrer de San Bernardo, en direcció á l' universitat. Adelantavan ab lo major ordre y sense donar cap crit, sense proferir una amenssa, á pesar de lo qual, de primer á empentas y després á cops de sabre, la policia va dispersarlos.

En aixó va arribar lo governador civil en persona y maná als seus esbirros que s' introduhissen en l' edifici. Es de advertir que allá no hi havia hagut res, ni la més petita sombra d' esbalot; pero á la quenta aixó de invadir la universitat devia entrar en lo plan de batalla.

Atropellant als porters y als mossos que tractavan de oposarse al pas dels polissons, aquestos van entrar. Un petit grupo d' estudiants, al veure aquell escándol, va donar crits de «¡fora!» y 'l governador, roig de ira, exclamá dirigintse al esbirro Oliver:

—Desallotji l' universitat, immediatament.

Lo que llavors va passar no pot descriure's. Una avalancha de fieras va precipitarse escalas amunt, ab l' ira á la cara y 'l sabre á la má. Los pochos estudiants qu' estavan fora de las aulas, buscavan un refugi en ellas, en la biblioteca, en las dependencias que trobavan obertas. Per tot arreu los seguían los esbirros y per tot arreu repartían cops de sabre á tort y á dret, sense contemplacions. Van ser invadidas las cátedras, los decanats, la biblioteca, mentres l' heróich Oliver cridava per animar á aquells valents:

—¡Fort! ¡Fort!... ¡No 'ls planyéu!

Molts dels qu' estavan oint las explicacions dels catedràtics, van ser ferits sentats en sos banchs. A alguns que s' havian refugiat sota una taula, 'ls esbirros los burxavan ab la punta del sabre, proferint blasfemias y paraulas las més indecorosas. Los catedràtics que tractavan de contenir á aquellas furias, eran insultats. Un d' ells va mostrar la medalla á un polisson y aquest li va dir:

—Fiquisela al...

Al rector van insultarlo de paraula y obra, y tots los catedràtics, qui més qui menos, van ser atropellats. Un d' ells va rebotre ab ira la medalla per terra. May haurían pogut creure que 'l temple de la ciencia pogués ser profanat de una manera tant salvatge.

En l' universitat van quedar alguns bassals de sanch. Los ferits van ser en gran número.

¡Gloria al govern que acaba de guanyar una gran batalla! Lo plan estava ben meditat: l' exit no podia ser més cumplert.

A la tarde, van reproduhirse idénticas escenas en las inmediacions del colégi de medicina. A un pobre noy de dotze anys que anava en companyia de un catedràtic, van aplanarlo de un cop de sabre. L' infelís, quan van alsarlo, vomitava sanch.

Lo catedràtic, qu' era 'l Sr. Sanmartin, va protestar contra aquella infamia, y 'l governador va detenirlo, no permetentli que prengués un cotxe per trasladarse al govern civil. Al ser á casa 'l governador, los guindillas van ficarlo á dintre, empenyentlo per l' espatlla.

—¡Renego de la cátedra y de 'ser espanyol! va exclamar aquell honrat professor de l' escola de Medicina.

Molts dels estudiants que l' havian seguit, van ser objecte de un altre atropello. Un polisson se cebava contra un pobre noy que havia caigut á terra y un vehi va cridar al veure aquesta iniquitat:—¡Animal! ¡Bruto!—Y 'l polisson al sentir que li davan lo degut tractament, va cessar de repartir cops de sabre.

Alguns redactors de periódich (ja no havian de ser periódichs!) que en cumpliment de son deber anavan á arregar noticias, van sortir descalabrats.

La majoria de las botigas de Madrit van tancar-se: per tot arreu se comentavan los successos del dia y 'ls de la policia, com si no estessin prou saciats encare, anavan pèls carrers cassant estudiants, com qui cassa conills. Es imposible relatar un per un los atropellos que 's van cometre en aquella especie de cassera. Bastava fer olor d' estudiant per ser detingut ó atropellat brutalment.

Cap al tart van sortir foras de la guardia civil, y va ocuparse milltarment la Porta del Sol.

Lo rector de la universitat, al qual l' heróe Oliver, agafantlo per la solapa de la levita, va dirli:—¡Aquí no hi ha rector, ni catedràtics, ni Esperit Sant: aquí no hi ha més Deu que 'l governador», va presentar la dimissió del seu carrech, y li va ser admesa, en séch, sense las frasses d' ordenansa.

QUARTA JORNADA.

L'endemá, divendres, ja hi havia rector nou. Era aquest un carli anomenat Sr. Créus, catedràtic de cirurgia. May falta un home per desempenyar papers tant galdosos com lo que ha acceptat lo nou rector de la universitat.

Aquest nomenament va produhir gran exacerbació entre alumnos y catedràtics, tant més quan los edificis destinats á l' ensenyansa, van apareixe ocupats per la heróica policia, envanida de la victoria alcansada 'l dia avants.

Catedràtics y alumnos van unir-se en un mateix sentiment de repulsió; pero 'ls primers, homes de més experiencia, calmavan al jovent, prometentli que demanarian justicia, qu' exigirían una reparació y que no obrirían las cátedras, fins haverla obtinguda.

Demanaren al nou rector reunió del claustre en plé, y 'l rector, d' acort ab lo ministre, va negarse á concedirla.

Escándol sobre escándol, bofetada sobre bofetada.

Pèls carrers de Madrit continuava l' aparato de forsa y la cassera d' estudiants. Alguns d' aquests, perseguits per la policia, van refugiar-se en l' Ateneo, y per poch succeheix en aquell establiment la segona part de lo que havia succehit 'lo dia avants en l' universitat. Per fortuna, quan los de la policia anavan á entrarhi sabre en má, com de costum, van titarlos 'l reixat pèls bigotis.

Los estudiants van quedar sitiats per llargues hores. Alguns que sortien de dos en dos, eren detinguts y acompanyats a la prevenció. Aquesta escena botxerosa va durar desde las tres de la tarde, fins a dos quarts de vuit del vespre.

QUINTA JORNADA.

La Universitat continuà ocupada el dissapte dia 22. Hi ha catèdric que plora d'ira: n'hi ha d'altres que se senten malalts de vergonya.

Lo col·legi de Medicina està també ocupat: davant del decanat los fusells de la guardia estan posats en pabel·lons. Fins dintre del hospital clínic, entre mitj dels malalts intenta penetrar la policia. Los alumnos interns, las germanas de la caritat, tothom protesta contra aquell esperit de tropelia, que no s' deté, ni davant dels infelissos que jeuhen en lo llit de un hospital.

En lo carrer de Atocha, noves cargas de sabre. Per cert que un tinent d' arcaide, conservador per més senyas, lo Sr. Arredondo, va demostrar una gran energia, impedit aquelles brutalitats, a despit del Oliver y 'ls seus esbirros.

Gran aparato de forsa. Ha sortit guardia-civil montada y algunas companyias de infanteria. Las tropas estan consignadas en los quartels. No sembla sino que haja arribat en Ruiz Zorrilla.

Afortunadament la prudencia es la virtut del poble espanyol, com la arbitrariedad es la qualitat dels governs d' Espanya.

Tot aquell aparat no va servir sino per demostrar, que la forsa es la rahó única que li queda al desgraciat govern de 'n Cánovas, qu' en aquest punt ha deixat endarrera al de 'n Narvaez y Gonzalez Brabo.

Si: la jornada de Santa Isabel es més bárbara, més ofensiva, més estúpida que la famosa de Sant Daniel. Los esbirros de Narvaez, al menos, van respectar lo temple de la ciencia, limitantse a cometre las tropelias per carrers y plassas. D. Anton, no ha respectat res. Dientse com se diu fill de la Universitat, bé podem dir que ni ha respectat a la seva mare.

PROTESTA.

Las corporacions més notables de Madrid y provincias han protestat contra aquestas infamias. Los mateixos conservadors que no estan horripilats, estan avergonyits.

Los estudiants de Barcelona, de Saragossa, de Valladolid, de Valencia, de Sevilla, de todas las universidades de la Peninsula, han unit la seva veu als de Madrid. Lo poble fa coro ab ells.

Desde avuy aquest govern, tacat ab la sanch ignocent de la juventut estudiosa, es impossible. Si las Cortes estiguessen obertas, no s' hauria de fer més que escupir a la casa de 'n Cánovas las paraulas mateixas qu' ell va pronunciar contra en Gonzalez Brabo, a conseqüencia de las infamias de la nit de Sant Daniel. No hi hauria sino que evocar la sombra de 'n Rios Rosas y fulminar de nou aquell crit de «Miserables!» que llavors va volcar al ministeri.

Las Cortes estan tancadas, afortunadament per en Cánovas, si es que 's consola y satisfá ab uns quants dias més de vida. En cambi 'ls cors estan oberts tots, per condemnar unánimement a un home que may ha sigut tant monstro com are: a un home que reunix en poch temps la doble gloria dels fusellaments de Girona y de las jornadas de Santa Isabel.

Y tú, juventut escolar, esperanza de la patria; tú que al entrar per primera vegada en lo camp de la politica, proclamant la inviolabilitat de la cátedra y la llibertat de la ciencia, rebs ton batisme de sanch, de las mans dels sayons de 'n Cánovas, no olvidis may més als autors de aquestas tropelias, que no son solament los brassos dels polissons que fereixen, sino 'ls homes que 'ls manan, y no solament tampoch los homes que 'ls manan, sino també las ideas en que s' inspiran.

Tingas fermesa en las ideas modernas y constancia en los sentimientos democráticos, puresa en las intencions que t' impulsan, amor a la patria que de tú ho espera tot, y pensa sempre, que aixis com aquest govern de que avuy nos avergonyim, no desitjan sino legions de esclaus y de eunuchs per tractarlos a puntadas de péu y a cops de sabre, nosaltres volém homes jhomes verdaders! dignes de la llibertat y de la democracia.

P. K.

CORRESPONDENCIA EXTRANJERA

Xauca-borda 23 Novembre 1884.

Estimat Director: L' hi escrich la present a correu y amagat a dalt del colomar, l' únich lloch segur de la casa. No 'm pensava escriure tant prompte; pero las circunstancias que atravessa aquest desventurat país m' obligan a ferho.

Si senyor, nos trobém verdaderament en una situació terrible, aterradora: Xauca-borda está sumida en la més espantosa anarquia ó guerra civil, diguili com vulgui.

La juventut estudiantil ha perdut lo freno; lo govern s' ha vist escandalosament atropellat, y 's diu que a horas d' ara hi ha deu ó dotze ministres a las casas de socorro y cinch de tancats en los calabossos de la Universitat, amen de dos ó tres que s' han extraviat y dels quals no se 'n té cap noticia a casa de sos pares.

Vaig a explicarli 'l cas. Los nostres ministres, com vosté ja sab, son una colla d' angelets tant amables, tant mansos y ab uns nassets tant vermells que hasta 'ls aucells los pican pensantse que son cireras. Pues bé; un pobre ministre va pronunciar aquest dia certas frases que no van agradar a un estudiant; aquest va insolentarse y 'l ministre dant una gran proba de templança va fugir a casa seva.

Aviat va corre la veu entre 'ls jovenets de que 'ls ministres se reyan d' ells y quina te 'n fan? rodejan la casa ahont té las juntas la autoritat y en lo moment en que un dels quefes anava a sortir l' hi ventan cop de Narro y 'l deixan estabornit.

Donada ja la senyal, tots los estudiants se precipitan escalas amunt y comensan cop de llibre va, cop de llibre ve, sense solta ni volta, atropellant a tothom, al cacique del departament, als infelissos indios de la milicia que estavan jugant a palletas y especialment als desgraciats ministres, que, morts de pò y sense sapiguier hont donarla, s' amagavan los uns dintre las butxacas dels altres, llensant uns xiscles que diu que trencavan lo cor.

Com ja comprendrá vosté, senyor Director, los estudiants varen quedar amos del camp, fent centenars de presoners que de la manera més inconsiderada varen ser portats als soterranis de la Universitat y demés llochs foscos del Institut y colegis vehins.

Los ministres, tres ó quatre, que van lograr escapulirse, s' han reunit en un barri apartat y desde allí tractan de restablir la tranquilidad y l' ordre, en mal hora perturbats per aquesta colla de criaturas.

De moment, é interpretant fielment los desitjos de Xauca-borda, han expedit un decret qual articulat diu aixis:

Primer. Quedan suprimits los estudiants.

Segon. No 's permeterán otras carreras que las de caballs y, en certas solemnitats, las de burros.

Tercer. Los sacerdotes de la tribu cuydarán de civilisar los noys a cops d' estaca y, si convé, a tiros.

Quart. La Universitat se convertirá en Inquisición nacional permanente.

Quint. Los autos de fé serán públicos.

De la execució d' aquest decret queda encarregat lo ministre de Fomento, de Xauca-borda, per supuesto.

Consideri, Director del ánima, la efervescencia que reina en aquestos moments en toda la comarca.

Los estudiants, treze son treze, no volen cedir de cap manera, y valguense de la forsa y del número, fan la pò al ministeri que al últim acabará del modo que ha comensat: en punta.

No tinch temps per més. Tiro la carta al correu ab poca confiansa de que arribi a mans sevas, perque aquesta cáfila de estudiants deturan toda la correspondencia y telégramas que poden favorir una mica al govern ó perjudicarlos a ells.

En fi, será lo que Deu vulga. Pregui per mi perque es molt possible que demá a aquesta hora un estudiant ja se m' hagi menjat per postres.

Si per cas, hasta la vall d' Arán, vull dir, de Josefot. Sempre seu, invariable amich

TÁSTICH-FAN.

ETERMINA la ley que avants de fer us de la forsa pública per la repressió de un alborot, deuen ferse las intimacions necessarias, a fi de que qui no vulga rebre, tinga temps d' anarsen.

En l' Universitat de Madrid no va haverhi res de aixó.

A la pobra ley van tractarla com si fós un estudiant

En temps de 'n Rivero va haverhi una bullanga de estudiants, y en Rivero va acabarla no més que invocant la ley.

Ab molta rahó diu un periódich: «Veritat es que de 'n Rivero a n' en Cánovas, hi va la mateixa diferencia que del art de governar, al art de desbravar potros.»

Es veritat; pero devegadas se troba un potro de gènit que ab una còssa reventa al desbravador.

Epissodi. Mentres passava en Villaverde pèl carrer de Atocha de Madrid, van clavarli una xiulada, que las fatxadades de las casas tremolayan; pero no desde el carrer, sino desde 'ls balcones.

Un estudiant va posarse a cantar alló de *En las astas del toro*:

«En esa postura
y de esa manera
se espera a la fiera
con serenidad.»

La fiera va manar que l' agafessin.

Bèn mirat, ja es un delicté bèn atrós aixó de cantar los versos de una zarzuela.

Gracias, Sr. Cánovas: després de tot, un milló de gracias. Vosté sol fa més republicans qu' en Castelar ab los seus discursos y en Ruiz Zorrilla ab las sevas conspiracions.

Fins are teniam al poble; y vosté 'ns entrega als estudiants, es a dir a las classes ilustradas del porvenir.

La llavor sembrada en las jornadas de Santa Isabel, donará 'ls seus fruits.

¡Cóm no volen que 'ls donga, si al sembrarla, tot seguit ja l' han regada ab sanch!

Epissodi. Al Ateneo de Madrid junt ab los estudiants

que s' hi refugiavan, va ficarshi un de la policia secreta.

Y conforme deya en Rubau, «de la mateixa manera que 's coneix una dona pública barrejada entre mil donas honradas, se coneix un esbirro entre mil personas», los estudiants van adonarse desseguida de aquell fulano.

—¿Qui es vosté? van preguntarli.

—Un estudiant.

—¿De quina facultat y de quin any?

—Del primer any de dret.

—Si? Donchs a veure digui algo sobre la restitució in integrum que abir va explicar lo catèdric.

L' home de la pudó va quedar ab la paraula a la boca, y alguns moments després baixava 'ls grabons de l' escala, més moix que un aucell mullat.

Dos estudiants de Madrid estavan prenent café y comentant los successos del dia, quan a lo millor, un polisson, vestit d' home, descarrega sobre 'l cap de un d' ells una tremenda garrotada, y se 'n va del café ab la major tranquilidad.

De hassanyas per l' istil, n' anavan plens los diaris de Madrid, capital de la Cafreria.

Fem historia: A l' any 65 un dels estudiants que alborotavan més en la nit de Sant Daniel, era un tal Raimundo Fernandez Villaverde.

Vint anys després lo governador que assalta l' Universitat, seguit de la policia, sabre en má, es un tal Raimundo Fernandez Villaverde.

A l' any 65 van votar contra 'ls autors de las atrocitats de la nit de Sant Daniel los conservadors Cánovas, Romero Robledo, Elduayen y Silvela, (avuy ministres tots quatre).

En Cánovas no 's limitava a votar, sino que deya:

«Es en va que 'l ministre de la Gobernació diga que deplora aquestas desgracias y que no las desitjava. En lo Códich penal hi ha un delicté anomenat de imprudencia temeraria, y vosaltres sou reos de aquest delicté, y ab aixó n' hi ha prou per no ocupar ja més aquest banch. Per més que no 's tinga l' intenció de causar lo mal, quan lo mal s' ha causat, ja no pot ocupar-se dignament aqueix banch.»

Per lo tant ja ho sabs, Mónstruo: tu mateix t' has fet la sentència.

La major part dels telégramas de felicitació al senyor Morayta, no van arribar al seu destino.

Tampoch los periódichs van rebre 'ls que 'ls enviavan los seus corresponsals donantlos compte dels successos de Madrid.

—¿Qué s' entén per governar?

—Gobernar consisteix en agafar estudiants y detenir telégramas.

—Sobresalient.

Una frase del catèdric Sr. Calleja, als estudiants en los moments en que la forsa pública ocupava l' Universitat:

—Ja poden cubrirse, senyors: jo esplico en una cátedra y no en un quartel.

Dispensin las personas que 'ns favoreixen ab los seus escrits si avuy no 'ls contestem. No es que 'l govern no haja detingut, no senyors: es que ab l' intent de parlar ab extensió dels successos del dia, no 'ns ha quedat puesto per res més.

La senmana entrant contestarém a tothom.

Los catèdrichs de Madrid, en número de més de xeixanta han alsat una protesta al govern, tranquila y solemne, eloqüent y significativa.

Es una bofetada ab guant blanch, d' aquelles que fan molt mal y que 'l que las reb no pot tornars' hi.

Los pochos catèdrichs ultramontans han fet immediatament una contraprotesta.

Están en lo seu dret. Si senyor, ells, com tothom 'l dret de dir: —Volém que la policia 'ns insulti, volém que 'ns donga empentas, volém que 'ns falti al respecte, volém que 'ns masegui, volém que penetri dintre de las aulas sabre y revolver en má.

Contra gustos no hi ha res escrit, y si 'ls ultramontans no tinguessen uns gustos tant depravats, ja no serian neos.

Los estudiants de las Universitats han tornat a las aulas, y han obrat molt bé. Que no puga dir ningú que la seva actitud de aquestos dias obehia al desitj de adrejar las vacaciones.

A la classe, a la classe; los alumnos de dret, a estudiar muchas cosas, entre ellas l' organizació de la Republica.

Los alumnos de filosofia a estudiar la fi que han tingut las tiranias y 'ls despotas que embrutan las planes de la historia.

Los alumnos de notaria á apendre á donar fé de lo que ha ocorregut.
Y finalment, los alumnos de medicina á estudiar la manera d' extirpar los cáncers.

Lo govern ha posat en estat de siti 'ls territoris de las Marianas, de Joló y del golfo de Guinea.
¡Qui sab! Tal vegada s' ha figurat que al golfo de Guinea, á Joló y á las Marianas hi ha universitats, estudiants y catedràtics.
A lo ménos als catedràtics y als estudiants de aquí 's ha tractat com á salvatjes.

Un dels catedràtics que protestan contra 'ls atropellos comesos pèls esbirros del govern, es D. Lluís Silvela, germá del ministre de Gracia y Justicia.
Lo Sr. Magaz, senador conservador, pensa dimitir lo càrrech de catedràtic.
—¡Ah! Tots m' abandonan, dirá en Cánovas.
Es natural: tots los olfatos delicats fugen dels guberns que puden á mort.

LOS CASSADORS D' ESTUDIANTS.

Si obehís lo rubor que ompla ma cara y 'l crit d' indignació que 'n mi 's regira, per parlá ab un govern que 'l quant nos tira deuria agafá avuy no metro, vara, pero vull ser prudent, y, ara com ara, continué empunyant la alegre lira.

Cánovas, t' has lluhit: l' indigne lastre que 'ls neos van portá á ta nau perduda, jurant que ab sa influencia corrompuda podrian fè escaparte d' un desastre, no sols no 't dona forsa ni t' escuda, sinó que ab sa torpesa fementida acaba de guanyarte un hermós mico deixant ta embarcació tant consentida, que, créume, á la segona sacudida, tú, barco y cargament aneu á pico.

Sens dupte recordant ab complascencia lo timbre ab que un ministre abominable ilustrá los anals de sa existencia, en la nit memorable en que, per uns xiulets á sa excelencia, ordená la tremenda salvatjada que rega ab sanch la vila coronada, has volgut demostrarnos que si no tens acert en governarnos, en cambi tens la massa ben ferrada per pogué amedrentarnos, y que 't sobra esperit y valentia per fer lo que 'n Narvaez vá fè un dia.
—No, —deus haver dit;— no puch permetre que 'ls neos, mos aliats, puguin may dirme que 'ls nego 'l cop de mà que 'ls vaig prometre; no dech entretenirme mirant qui t'è rahò ni qui t'è culpa: lo pacte qu' hém contret, tot ho disculpa.
¡La juventut que bull dintre del aula en sè anti-clerical avuy s' empenya y xiula als que s' assentan á ma taula? Pues llenya als estudiants, llenya y més llenya.
Quan l' afecte dels meus veig que m' escapa, puch cometre l' insigne tonteria de llenzá 'l sol que 'm queda en ma agonía?
No, jamay; obriré la méva grapa, pegaré á aquell que piuli...
¡Aquí valents sayons; pit y energia!
¡Fort al que llensi un crit! ¡Fort al que xiuli l' estandart de 'n Pidal!

Y la sanch pura dels pobres estudiants, honra d' Espanya, ha corregut al fi Plens de bravura, blandint lo sabre ab sanya y d' un modo per cert massa ordinari, esquadrons d' aguerrida policia han comés la... hidalguia d' invadí 'l respectable santuari hont sols ha de sentirse la paraula del sabi professor; al claustre, al aula los estudiants temibles han sigut perseguits igual que fieras, pèls crims horripilants é inconcebibles d' haver llenyat dos vivas y tres fueras.
Y 'ls dignes, venerables catedràtics, en un lloch hont ningú més qu' ells governa, s' han vist atropellats per uns... fanàtics que, sabre en mà y la cara amoratada, han saludat la toga immaculada d' un modo que ni s' usa en la taberna.
¡Bè, molt bè, don Anton! ¡Aixís demostras lo tacto que 'l partit te concedia?
¡Aixís tant docilment avuy te postras als péns de la infelís mestisseria?
¡Hont es ta habilitat tant decantada?
¡Aixó es un govern sério, un pare, un guia d' una nació que 's diu civilizada?
Digaho d' una vegada, Cánovas del Castillo; lo govern que fá aixó, ¿sabs qu' es?

Lo brillo dels sabres de ta ilustre ardida tropa, traspasant la frontera, ha il·luminat la Europa ab sa resplandó extranya. Avuy cap nació libre y altanera ha de parlar d' Espanya

sense citá ab horror la gran cassera d' aquest govern—cadávre, que t'è la sutilíssima ocurrencia d' aixussa 'ls polissons contra la ciencia, perseguint lo jovent á cops de sabre.
Y entre tant lo país, que atònit mira la prèssa ab que 'n Pidal, sense inmutarse, á la ruína 't tira, comensa á prepararse per veure ta cayguda estrepitosa que no pot retardarse, perque en ta situació carlo-monstruosa ningú podrà tancar la immensa esquerda que hi ha fet la embestida valerosa dels bruscos polissons de 'n Villaverde,

C. GUMÁ.

Lo Sr. Campoamor, ilustre poeta y diputat conservador proposava que l' Ateneo de Madrid dirigis una protesta contra 'l govern pèls atropellos inferits á la Universitat.
Lo Sr. Campoamor pot fer una cosa. Després de haver escrit las Doloras, pot escriure las *Dolorosas*. Titol de la primera: *Quien á sable hiere...*

Tot acaba ab *el*: la nit de Sant Daniel.... las jornadas de Santa Isabel. Tambè acaba en *el* lo dia de Sant Miquel, en que vá triunfar la gloriosa revolució de Setembre.
Sant Miquel, passant per lo de Sant, es molt simpàtic: porta una espasa á la mà y trepitja un mónstruo.

Los estudiants detinguts van serho á pretext de que havian atacat la forma de govern.
Ay, ay ¿qué per ventura aquest govern t'è *formas*? Francament, un hom s' escriuix al sentir que 's diu aixó: lo govern conservado ni t'è *formas*, ni dibuix.

D. Anton era lleig, monstruós... Pero are tacat ab la sanch dels estudiants..
D. Anton, ja cal que no surti may més de casa seva.

—¡Fora grupos! deyan los polissons, apenas un se detenía á enrahonar ab un amich.
Un fotógrafo al seu aprenent:
—Corra, noy, vés á baix y treu los grupos del aporador.

Diu un telégrama:
«Lo Vesubi está en erupció.»
Quan se 'n enteri l' Oliver, dirá:
—Señor Gobernador ¿quiere Vd. que vaya á meterle el resuello en el cuerpo a ese señor Vesubio?

Si 'l govern s' empipa será capás de destituir á tots los catedràtics que protestan, y omplirá las vacants ab gent de la seva calanya.
En aquest cas que no s' olvidi de 'n Tort y Martorell: seria un gran catedràtic de medicina homeopática.
Villaverde, podrà ensenyar una nova asignatura: la ley del sabre.
Y 'l famós Oliver, ja t'è la seva indicada: la asignatura de Urbanitat y bona criansa.

Un pare al seu fill:
—Quina carrera vols seguir, fill mèn?
—Una carrera de baquetas.

Los regidors de Barcelona, en la qüestió del nou matadero no s' entenen. Los uns están per construirlo en la Vinyeta, altres demanan que 's construeixi en uns terrenos de Hostafranchs: altres desitjan que s' utilisi 'l diposit d' ayguas del Parque.
Si nosaltres fossim regidors, proposariam que 'l govern nos cedis la Universitat de Madrid.
Aquell si qu' es un gran *matadero*!

En Cánovas es fill de un mestre d' estudi.
Ves ¡qui ho diria!
Jo 'm creya qu' era fill de un mestre d' esgrima.

Segons diuen, lo govern, negocia ab lo Vaticano la creació de un bisbat á Madrid.
Millor seria que reclamés la creació de un cónelave. L' Oliver, en Villaverde y 'ls seus sicaris podrian quedar encarregats de fer los *cardenals*.

Casi tots los periòdichs liberals de Madrid han sigut

denunciats per donar compte dels sucesos de aquests dias.
La premsa es lo mirall de la opinió y 'l del govern. Es, donchs, natural fins á cert punt que 'l govern rompi 'l mirall.
Es tant lleig y tant monstruós!..

—¿Pero qui es que ha manat donar una carga dintre de la Universitat de Madrid?
—¿Qui vol que siga? L' autoritat civil.
—Vostè s' equivoca: diga si acás la autoritat *incivil* y tindrà rahó.

Lo nou rector de l' Universitat, lo dia de las bassanyas de la policia conservadora, entrava y sortia per la porta del darrera del edifici.
Així al menos estava en caràcter.

Quan va saberse á Madrid que 'l nou rector era un carli, capás de cambiar lo birrete del catedràtic per la boina, tothom se 'n feya *creus*.
Es l' unich que li faltava á la Universitat: que després de assotarla, coronarla d' espinas y omplirla de befa y escarni, li carreguessen la *creu* al coll.

Deya un soldat vell á un quinto:
—Mira muchacho, cuando yo haga así (y movia la mà de dalt á baix) quiere decir que acudas en seguida.
—Pues cuando yo haga así (vá respondre 'l quinto movent la mà de baix á dalt) quiero decir que no me dá la gana.

Lo jutje á un criminal acusat de haver robat un rellotje á un seu amich:
—¿Y no experimentava vosté cap temor al ferli corre 'l rellotje, tractantse com se tractayade un amich seu?
—¿Temor? Si señor: un ne tenia... Tenia pò que 'l rellotje fós de aquests de nikel tan baratos.

- A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.
1. XARADA.—Ca-la-ve-ra.
  2. MUDANSA.—Gruix-Greix.
  3. ANAGRAMA.—Paret-Parte-Petra.
  4. TRENCA-CAPS.—Un bon partit é lo trinch de l' or.
  5. GEROGLIFICH.—Com més amichs més clars.

XARADA.
Molt hu-tres n' es la Total, puig si la segona-hu per casualitat algú tot seguit s' ho pren á mal.

MILLA.
SINONIMIA.
Sè total are la Sió que 's casará ab un senyó perque total en bons balls. Mes no sè com creurho pot, veyent que la seva tot sembla aquellas dels ventalls.
UN TAPÉ Y F. DE T.

CONVERSA.
—¿Aixó es un cromo?
—Retrato del natural.
—¿Y qui es lo retratat?
—Ho acabem de dir.

ROCH DE RECH.
TRENCA CLOSCAS.
OLA, DABAN
Formar ab aquestas lletas lo nom de una població catalana.
NOY DEL OLI.

GEROGLIFICH.
S O I G S R C A O Y R N d O i R a A
NAS DE PUNTA INGLESA.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.
Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

No hi ha valents al món com los de 'n Villaverde que per ferri estudiantis s' estan cubrint de .....

(Casas nova sobre un motiu vell.)